

Kirke og givet til det, som den Gang var den katolske Kirkes argeste Fjende, den lutherske Kirke. Saadan er det for en stor Del gaaet; det meste af Jorden har Menigheden paa den Maade modtaget af Statens Haand, og Menighedernes moralske Ret til nu at sætte sig paa den høje Hæst og fuldstændig underkende Lovgivningsmagtens Ret til at gribe ind i disse Forhold finder jeg meget omtvistelig.

Det ærede Medlem Hr. Holger Andersen kom med en lang Udvikling om, hvordan det var gaaet med Indførelsen af Grundbogen nede hos os, og om den Stilling, som Konsistorium i Kiel havde taget til dette Spørgsmaal. I og for sig var det en overordentlig interessant Redegørelse, men jeg kan ikke se, at den beviser noget som helst med Hensyn til det egentlige Retsforhold; det ærede Medlem citerede en Mængde Udtalelser fra Konsistorium, og det, der gik igennem dem alle, var, at det var ønskeligt, om Menighederne fik sig et Grundbogsblad for at hindre, at uberettigede erhvervede sig Muligheder for at faa Indflydelse paa disse Jorder, og at det vilde lette Forvaltningen, hvis man gik til en saadan Indførelse i Grundbogen. Det var, saa vidt jeg kunde følge det — og jeg fulgte opmærksomt de Citater, som det ærede Medlem fremdrog —, Tankegangen, som gik gennem det hele.

Men den Opfattelse fra Konsistoriums Side, at det gjaldt om, at uberettigede ikke fik Lejlighed til at erhverve Rettigheder over Jorderne, vedrører efter min Mening slet ikke dette Spørgsmaal. Jeg tror ikke, man kan betegne Statsmagten, som den giver sig Udtryk i Regering og Rigsdag, som uberettiget til at gøre Indgreb i disse Sager. Desuden kan der efter min Opfattelse ikke ved Indførelsen af Grundbogen i 70erne være skabt noget stabilt Grundlag for et særligt Ejendomsforhold, som man ikke har heroppe. For vi kan selvfølgelig ikke nu efter Genforeningen være bundet til alle de Love og de Lovfortolkninger, som tyske Domstole og tyske Forvaltningsmyndigheder i sin Tid har gjort gældende hos os. Jeg tror ikke, at Indførelsen af Grundbogen i 70erne — den er dog af forholdsvis ny Dato — kan siges i nogen større Udstrækning at have forrykket Ejendomsforholdene nede hos os. Jeg er af den Mening, at selv om Grundbogen ikke var blevet indført og vi var blevet ved den gamle Ordning, vilde Ejendomsforholdene i Realiteten have været de samme.

Nu er det sagt af flere foregaaende Talere, at Loven af 1922 ikke har virket

godt hidtil, og at Menighedsraadene havde modarbejdet en loyal Gennemførelse af den. Det ærede Medlem Hr. H. P. Hanssen (Nørremølle) indrømmede ogsaa, at en Lovændring var nødvendig. Det ærede Medlem Hr. Holger Andersen drog ikke denne Konsekvens, men mente, at man nok kunde blive staaende ved det gamle, da det var en Kendsgerning, som støttede sig paa Erfaringer, som ogsaa det tidligere Medlem af dette Hus Christen Ernst Christensen har gjort, at der nu var en større Velvillie fra Menighedsraadenes Side.

Jeg for mit Vedkommende tror ikke paa denne voksende Velvillie. Jeg har haft Lejlighed til at deltage i de Forhandlinger, som har fundet Sted. Det er maaske rigtigt, at man i Praksis ikke har stillet sig fuldt saa stejlt, som man har gjort tidligere, men hvad de reale Indrømmelser angaar, forekommer det mig, at man i de Aar, som nu er gaaet, ikke har kunnet pege paa ret meget, hvor Menighedsraadene skulde have vist sig mere velvillige, og jeg har gjort den Erfaring under de Forhandlinger, som er ført, at Menighedsraadene endnu stadig i meget stor Udstrækning ganske bestemt modsætter sig en Udstykning, at de endnu i meget stor Udstrækning vil hævde Retten til i Stedet at bortforpagte Jorden, hvilket jo ikke er i Overensstemmelse med den bestaaende Lovgivning. Det ærede Medlem Holger Andersen sagde ogsaa, at naar de havde forlangt en saa høj Pris for Jorderne, som det var sket i mange Tilfælde, saa var det, fordi de foretrak en Bortforpagtning af Jorden. Men det kan jo ikke være Meningen med Loven, at man skal kunne hindre Lovens Gennemførelse ved at forlange en saa høj Pris, at en Udstykning ikke bliver mulig, saa at man bliver nødt til af den Grund at nøjes med en Bortforpagtning af Jorden, hvilket Loven ikke har forudsat som Regel.

Jeg tror, at den større Imødekommenhed, som skal være blevet vist det sidste Aar, ikke er andet end det, at man er blevet noget ængstelig for, at man ved at stille sig alt for stejlt maaske kunde risikere at blive stillet overfor Ting, der var værre, og naar der stadig tales om Menighedsraadenes Forhandlingsvillighed, saa er mit Indtryk det, at Menighedsraadenes Forhandlingsvillighed ikke gaar længere, end at de vil under alle Omstændigheder selv have Lov til at fastsætte Prisen paa Jorden — og derigennem har de jo et Middel til at hindre Udstykning —, og de vil ogsaa have Ret til under alle Omstændigheder, hvis det passer dem, i Stedet for i vid Udstrækning at foretage Bortforpagtning. Det